

РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ПРИ ВХОДЖЕННІ В ЄВРОПЕЙСКУ СИСТЕМУ ОСВІТИ

Л. В. Лось

Д.Т.Н.

В. Р. Жайвороновський

аспірант

В статті розглядається розвиток науково освітньої програми вищих начальних закладів Західної Європи, передумови і історія розвитку Болонського процесу, а також перенос даних законів на пострадянський простір. Виникнення в Україні нових наук та предметів, наукових і практичних спеціальностей, які склали передумови для нового розвитку і ведення сільського господарства, торгівлі, економіки, важкої промисловості народного господарства держави -- Україна.

Постановка проблеми. Оцінка сучасного стану (на даний момент) вищої освіти України --- Болонський процес. В другій половині ХХ століття Захід – Західна Європа та Північна Америка почали розробляти педагогічні методики, котрі б уможливили професійно – духовний розвиток людини. Головною ціллю методики було виховання в людині таких професійних навиків, котрі б зумовили досягнення нею успіху.

В зв'язку з цим на Заході виникла так звана «Педагогіка прагматизму», котра розвивала в людині професійні навики з урахуванням її природних здібностей в прагматичній площині. Вона виникла в 1921 році в Чикаго, яка називалася «Школа нового виховання». Засновником цієї школи був Джон Д'юї (1859-1952). Ідеї даної школи тісно перепліталися з англосаксонською ідеологією демократії, метою якої було досягнення успіху людиною в кожній галузі суспільного життя з урахуванням її здібностей. Методика цієї школи стала підставою допислявеної педагогіки Заходу. Після другої світової війни політичний курс західних держав в аспекті педагогіки не змінився, посилювався, тому що після 1945 року виникла конкуренція між СРСР та США і їх сателітами. Потрібні були досвідчені професіонали, а їх могли дати тільки Вищі Навчальні Заклади різних напрямків, в котрих відбувається виховання молоді за допомогою методів «Прагматистської школи». Головною метою прагматизму було отримання користі від виконання вузької спеціальної роботи. Тобто, це зумовило подальший поділ спеціальностей на вузькі категорії. Наприклад, якщо людина по професії вчитель та спеціалізується на вивченні другої світової війни, то вона тільки по цій темі буде вести подальшу діяльність.

В кінці 50-х років ХХ століття в наукових колах виникла філософська течія постмодернізму, головними ідеями котрої на відміну від «Прагматистської школи» був відрив від консерваторських ідей виховання. Постмодернізм також передбачав досягнення максимального успіху через отримання як-найбільшої користі від виконуваної людиною роботи. Це зумовило трансформацію прагматистських ідей виховання людини у вузькій сфері з відсутністю у випадку із західними вищими навчальними закладами фізичної праці. Тобто, це було поєднання ідей прагматистів з постмодерністами. Наприклад, для вищих навчальних закладів були відібрані такі елементи: суворе дотримання вимог гігієни, раціональне здорове харчування, спілкування з мистецтвом, «спрямування змісту освіти на розвиток здібностей та застосування здобутих знань на практиці; надання переваги активним методам навчальної роботи; дитяче самоврядування за зразком парламенту країни» - зі сторони прагматистів. А з боку постмодерністів були підібрані такі елементи виховання у вищих навчальних закладах: фетишизація предметів ужитку, відображення та спосіб подання в науці політичного життя в стані парадигмального хаосу, коли студентам вже з перших днів науки в американських та західноєвропейських ВНЗ нав'язується ідея хаосу в усіх аспектах суспільного життя. На підставі вивчення ідей хаосу, люди починають дивитися на світ категоріями того ж хаосу, що в свою чергу нищить колишні консервативні закони виховання, котре було засноване на католицькій або протестантській релігії. Студенти починали мислити, що Бога немає. Якщо

Бога немає, тоді людині все можна, бо заборони, які передбачає дана релігія, стають недійсними. Наприклад, це – «10 Заповідей».

Коли зникає віра в Бога, на її місце стає невгамовний намір корисливості, котрий може бути у вигляді бажання збагачуватися або створити собі ім'я. Це в підсумку викликає у студентів легковажне відношення до життя та створює ґрунт для існування та розвитку негативних тенденцій, таких як алкоголізм, проституція, наркоманія. Саме в цей час на Заході масово відкриваються бари, клуби та інші місця, де можна купити алкоголь та наркотики.

Незважаючи на те, в першій половині 90-х років минулого століття в Європі була прийнята «Велика хартія університетів», котра передбачала консолідацію усіх наукових, політичних та педагогічних зусиль для створення конкурентоспроможної системи освіти в Європі. У зв'язку з цим в 1997 році була прийнята Лісабонська конвенція, згідно якої професійні кваліфікації були уніфіковані на території всієї Європи. Роком пізніше, в 1998 році була прийнята Сорбонська та Паризька конвенції, котрі передбачали створення єдиної системи вищої освіти на території Європейського Союзу. Остаточне підписання документу Болонського процесу відбулося 19 червня 1999 року в Болоньї. Цей акт остаточно узгодив спільні вимоги, котрі стосувалися умов освітньої та наукової роботи в країнах-учасниках Болонського процесу та визнання дипломів вищих навчальних закладів, затвердження єдиних вимог додатку до дипломів, працевлаштування та мобільності громадян, прийняття системи освітньо-кваліфікаційних рівнів, створення багатоступеневої системи освіти – бакалавр та магістр, де термін навчання на бакалавратурі повинен бути не менше 3 років, а на магістратурі – не менше року. 19 травня 1991 року представники 33 країн підписали «Празьке комюніке», котре підтвердило свою позицію стосовно цілей, поставлених Болонським процесом. Останньою подією, яка остаточно створила сучасну систему Болонського процесу, була Берлінська хартія, котра була підписана у вересні 2003 року. Вона передбачає: введення триступеневої системи – бакалавр, магістр та доктор з формулою навчання 3, 5, 8 років. Було посилено контроль над дотриманням європейських стандартів в освітній та науковій сферах, розроблено додаткові модулі, навчальні плани, котрі відповідають єдиній освітній програмі Європи. Одним з важливих рішень було введення одного вченого ступеня – «доктор філософії». 19-20 травня 2005 року відбувся саміт в Бергені. Було знову введено двоступеневу систему вищої освіти – бакалавр та магістр. Також була введена кредитна система ECTS на усунення перешкод для мобільності студентів, викладачів, дослідників і управлінців вищої школи. В зв'язку з цим були спрощені критерії оцінювання студентів, особливо, на вступних іспитах.

Аналіз спадку освіти, що отримала Україна після 1991 року.

Після розпаду СРСР Україна отримала в спадок 21 галузь науки, з яких надавалися наукові ступені. В 1993 році ВАК України ввів нові предмети для вивчення в університеті: політичні, соціологічні, фізичне виховання та спорт, проте надання наукового ступеню військово-морських наук було припинено. Починаючи з 10 червня 1999 року, створюються геологічні науки, затверджується нова галузь науки - державне управління. Після розпаду СРСР в 1991 році Україна взяла курс свого наукового, політичного та економічного розвитку за європейськими технологіями, в тому числі і освітніми. Також Україною прийняті ідеї західного постмодернізму. В зв'язку з цим в 2005 році міністр освіти Станіслав Ніколаєнко підписав у Бергені декларацію від імені України. В Україні вводилася багатоступенева (бакалавр 4 роки, магістр або спеціаліст 1 рік) вища освіта, кредитно-модульна система – ECTS. В зв'язку з уніфікацією європейської системи освіти 9 грудня 2010 року було ліквідовано Вищу атестаційну комісію, введені єдині критерії визнання міжнародних дипломів та подібні навчальні плани, як в семантичному, так і в кількісних аспектах (наприклад, майже однакова кількість годин виробничої практики або теоретичних лекцій з даного наукового предмету) 14 вересня 2011 року було введено такі наукові галузі, як культурологія та соціальні комунікації.

Вимоги до сучасного працівника (фахівця).

В другій половині XX століття у науковців остаточно утвердилася ідея, що людина при допомозі науки все може досягти. На основі цього люди прийняли ідеї науково-

технічного прогресу. А це – невід’ємна частина філософської течії постмодернізму. Відбувся швидкий розвиток технічних систем переказування, перетворення та використання інформації: -- розвиток телебачення, радіо, засобів зв’язку – мобільних телефонів, комп’ютерів, інтернету тощо. Належить особливо відмітити про наслідки створення інтернету.

Розвиток інтернету зумовив знищити бар’єри в спілкуванні користувачів зі світом. Легше зайти на різноманітні сайти інших держав та познайомитись там з людьми. Також велику роль відіграють соціальні мережі типу «Скайп». Проте у користувачів інтернету виникли й негативні проблеми. Наприклад – слабкий захист даних користувача від хакерів або спецслужб, котрі можуть отримати його приватні дані, особливо переписку чи відслідкувати діяльність даної людини. Незважаючи на це виникає потреба в професіоналах, які розбираються в інтернеті. Це стимулює підтримку таких факультетів у вищих навчальних закладах, як «Електронні технології» або «Програмістика», введенню обов’язкових предметів, використання комп’ютером, смартфоном або планшетом. Це допомагає людині орієнтуватися в безперервному потоці інформації в інтернеті.

Теоретичне визначення навчально-дослідницької і навчальних методів в новому часі.

Регіональна інформація про стан навколишнього довкілля є переконливою для екологічного виховання студентів. Подолання несприятливої екологічної ситуації можливе за умови збереження всіх громадян від деструктивного впливу на природне середовище. Навчально-дослідницька робота відіграє дуже важливу складову навчального процесу, а саме у засвоєнні екологічних навичок і вмінь, закріпленні знань. Інженер сучасності повинен володіти технічними знаннями, мати ґрунтовну фундаментальну підготовку, а також мати навички у синтезуванні технічних систем, використовуючи фізичні, хімічні, геометричні та біологічні ефекти. Важливо вміти приймати оптимальні рішення в умовах невизначеності, знати технологію виробництва й вміти згортати і передавати інформацію усно, письмово та графічно. Своє вміння застосовувати інструментарій наукових досліджень для постановки та розкриття конкретних проблем має можливість продемонструвати кожен студент. Перед професорсько-викладацьким складом вищих навчальних закладів одним з головних завдань випереджувальна підготовка майбутніх інженерів до творчої роботи.

Загальна характеристика дослідження.

Будучи вихованим на постмодерністських ідеях, котра передбачає всемогутність науково-технічного прогресу, перед представниками даної течії виникла проблема: збереження та зміцнення існуючої ідеології. Для цього звертається багато уваги на створення нових технічних систем та вдосконалення старих. Щоб це здійснити, потрібні фахівці з творчим технічним мисленням, яке спрямоване на накопичення, сортування отриманих знань, а пізніше на їх підставі – створення нових винаходів. Таким чином відбувається зростання рівня технічного мислення. Цим досягається одразу кілька цілей. Відбувається технічний стрибок в кількісному та якісному аспектах. Це породжує збільшення через подрібнення видів професій. Дані винаходи будуть застосовуватися в усіх галузях науки: бізнес, сільське господарство, армія або наприклад освітні, особливо вищі, заклади. Це призводить до збільшення потреби кадрів, які володіють даною технікою. В зв’язку з цим зростає роль учбових закладів, які можуть навчити оволодінню даною технікою. Проте належить виробити таку наукову програму, котра б всебічно розвивала у студента практичні вміння стосовно даної техніки. При чому важливо, щоб техніка була розглядана з багатьох аспектах. Також належить звернути увагу на наявність спільного зв’язку багатьох видів техніки. Таким чином можна запобігти створенню «вузького спеціаліста», котрий опанував тільки один вид техніки.

Висновки

Для випуску таких фахівців потрібно врахувати в процесі їх освіти такі чинники: рівень технічних знань та просторове мислення. Щоб досягнути дані цілі належить більше часу приділити кресленню. У студентів вдосконалюється, і просторова уява, і пам’ять щодо технічної інформації, і накопичення власного досвіду в практичному аспекті через читання,

будування та креслення графіків, діаграм тощо. Це створює позитивні підстави до прийняття знань стосовно нових видів техніки, в якій є елементи, котрі студент вивчав на таких предметах як креслення. Також потрібно нашої державі звернути на підхід до навчання студента, адже на навчання одного студента в Україні виділяється втричі менше коштів, ніж у країнах Західної Європи. Про це повідомив президент Міжнародного фонду досліджень освітньої політики Тарас Фініков, презентуючи моніторингове дослідження "Входження національної системи вищої освіти в європейський простір вищої освіти та наукового дослідження", яке підтримала Освітня програма Міжнародного фонду "Відродження".

Список використаних джерел

1. Аврамчук Л.А. Формування активної пізнавальної діяльності студентів /Л.А. Аврамчук // Педагогіка і психологія. – 1997. - № 3. – С. 122 – 125.
2. Айништейн В. Преподаватель и студент: искусство общения / В. Айништейн // Высшее образование в России. – 1999. – №6. – С. 85–91.
3. Глухова Г.Г. Формування екологічної культури студентів технічних ВНЗ: методичні рекомендації / Г. Г. Глухова. – Одеса, ХНУВС, 2007. – 38 с.
4. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты, учебное пособие / Д.Я. Райгородский. – Самара, 2002. – 672 с.
5. Добровська Л.М. Комп'ютерні експертні системи в професійному навчанні майбутніх лікарів : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Л.М. Добровська; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України.
6. Занюк С.С. Психологія мотивації та емоції / С.С. Занюк. – Луцьк: Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1997. – 180с
7. Райковська Г.О. Теоретично методичні засади графічної підготовки майбутніх фахівців технічних спеціальностей засобами інформаційних технологій. // Автореферат Рік видання: 2011. Місце видання: К. Мова: Українська Обсяг: 40 с. УДК: 378.147:744:004.9 ББК:74.4 Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Обсяг 40 стор.
8. Г. П. Водяницький, М. А. Горкуша Про деякі особливості керування навчально-дослідницькою роботою студентів інженерних спеціальностей при формуванні в них екологічного мислення / Г. П. Водяницький, М. А. Горкуша // Вісник Житомирського національного агроєкологічного університету. -2013.- № 1т.1. С.413-419.
9. Т. Фініков президент Міжнародного фонду досліджень освітньої політики презентуючи моніторингове дослідження "Входження національної системи вищої освіти в європейський простір вищої освіти та наукового дослідження", яке підтримала Освітня програма Міжнародного фонду "Відродження".